

na (Redingotes), hvilka mestadels förfärdigas af Merinos, är nu Amarant; Chamois och Orange brukas äfven. Muffar hafva åter kommit i bruk, och äro icke nu mera sällsynta. Man börjar också bruka Spensar af hvitt Atlas eller rosenrödt Levantin, försedda med ett bredt Pälsträm. De flesta af dessa Spensar äro slåta i ryggen och öppna framtill, och stundom äro de garnerade nedantill med så breda spensar, att de likna nattrojar. Capuchoner äro icke i år på modet.

De Engelska Fruntimren bruka hattar af halm och siden, helst med strussfjädrar, och knutne, i stället för hakband, med en halsduk som är fästad öfver kullen. Randigt taft brukas till klädningar, med garnering af sidenband. Korta ärmar brukas allmänt.

I Tyskland är man ännu beständigt sysselsatt med införandet af en Nationaldrägt både för Fruntimmer och Karlar. Hos de forra finner likväl denna nyhet allthitills föga ingång. Här och der har man väl sett Fruntimmer med klädningar, tillskurna efter gammalt Tyskt bruk; men de äro ganska få. Bland karlarne synes deremot denna nya idé få mycken öfverhand. En mycket kort svart klädesrock, lik de förr så kallade Bonjour-rockar, med svart ståndkrage och svarta uppslag, en rad sidenknappar och två rader snören framtill, samt pantalonger af samma tyg, äfvenledes med smala snören på sidorna, och mössa af svart sammet eller kläde, utgöra denna costume, som redan i flera Tyska Länder är mer allmän än man skulle tro.

På *SOFROSNE* för innevarande år, hvaraf en Nummer utkommer hvarje Lördag, kan prenumereras i Utter & Comp:s Boklåda med Två Riksd. 24 sk. Banko.

Tryckt hos *FR. CEDERBORGH & Comp.*

Sofrosyne.

Ett Blad för Svenska Fruntimmer.

 STOCKHOLM DEN 4 MARS 1815.

Den Svenska Heloisa.

(Fortsättning från N:o 9.)

Sofia hörde icke till de lättsinta Fruntimmer, hvil-
 kas dygd ingenting skyr, så snart hedern ej är i fara,
 och som trösta sig öfver sin förnedring med hoppet
 att den ej skall blifva röjd. Hon hade efter förlusten
 af sin oskuld aldrig upphört att göra sig förebråelser,
 och hennes hemliga oro, hennes dolda tårar, hade re-
 dan undergrävt hennes sinnestyрка, då hon upptäckte
 sitt fruktansvärda tillstånd, och nu med fasa såg sig
 på vägen att äfven förlora sin heder. Oskulden är u-
 tan tvifvel hvarje kvinnas högsta ädlaste skatt, men
 också hedern är en dyrbarhet, som aldrig kan vara
 likgilltig för någon, icke en gång för den som mistat
 den förra. Hennes tysta sorg förvandlade sig nu i
 förtviflan, och hennes redan förut så mycket nedtryckta
 sinne hade ej förmått bära denna nya tyngd, om ej
 hoppet ännu vidare understödt henne. Hennes älskare
 inbillade henne, att genom försigtighet och tystnad
 kunde hennes heder ännu frälsas, och öfvertalade hen-
 ne derfore att använda sina yttersta krafter för att

dölja sin förtviflan. Härtill kom ännu ett skäl, som hennes kärlek och vordnad för sin Mor ingaf henne; hon bäfvade lika mycket för hennes sorg, som för hennes vrede, hon fruktade både att förlora hennes ömhet och hennes aktning, och ehuru otrolig möda det kostade henne, behöll hon så mycken makt öfver sig, att Modren ännu ingenting misstänkte. På detta sätt förfloto några dagar, hvarunder den våldsamma striden inom hennes bröst fortärde hennes sista krafter, och det hopp, som hennes älskare ingifvit henne, endast tjente att göra den sista olyckan, som ännu återstod, så mycket förskräckligare. Hon hade allihittills ej ett ögonblick tviflat på hans uppriktighet och trohet, hon hade aldrig tänkt på någon möjlighet att blifva öfvergifven, tvertom kände hon sig ännu närmare fästad än någonsin, och trodde att han borde känna det samma. Men när han kom att förkunna henne sin afresa, när hon saknade i hans afsked den ömhet, den innerlighet, hvarvid hon var van, då genomfor henne en aning, att hon aldrig mer skulle få se honom, då uppsteg i hennes bröst den första tanken att hon kunde vara bedragen. Den sanna kärleken är aldrig misstänksam, men den är skarpsynt, eller rättare, den upplyses liksom af en högre aning, då någon hotande olycka förestår. För Sofia uppgick nu plötsligen ett nytt ljus; hon läste tydligen i sin förförars ansigte den dom som hans inre öfver henne afsagt, och så utmattad som hennes själ redan var, kunde den ej motstå en ny och så våldsam skakning. Fasan öfver hennes belägenhet gjorde henne stum och orörlig, intet ord förmådde framtränga öfver hennes läppar, ingen tår ur hennes öga; och nästan i samma ö-

gonblick, som han lemsade rummet, att för alltid öfvergifva henne, öfvergaf henne äfven sansningen, men beklagligen icke för alltid. Hon föll i den ena svimningen efter den andra, och slutligen i en feber med beständig yrsel, som varade öfver en månad, och hvar under hon flere gånger syntes vara i dödens armar. Men hennes ungdom, och kanhända äfven hennes tillstånd, frälsade hennes lif, och hon vaknade omsider ur sin sanslöshet, för att ännu längre och bittrare lida.

Hennes Mor, som af en händelse var frånvarande just den dagen, då hon blef öfvergifven af sin förförare, hade vid sin hemkomst funnit henne sanslös och under Läkarens händer, utan att veta rätta orsaken och utan att kunna få någon upplysning derom. Allt hvad man kunde säga henne, var att Ofversten rest till Stockholm. Men hon började redan ana en del af hvad som händt, och under sin Dotters fortfarande sjukdom upptäckte hon det öfriga. Hon anklagade nu, fast för sent, sin egen efterlåtenhet och lättrohet, såsom ensamt vållande hennes Dotters olycka; men hon tröstade sig dermed, att denna olycka ej var utan hjälp. Hennes Dotter var i vittnens närvaro ordentligt och lagligt förlofvad, och kunde, efter Svensk Lag, yrka rättigheter såsom laggift hustru både för sig och för sitt barn. Hon frågade en Lagfaren härom, och denne försäkrade henne, att med alla möjliga undflykter eller chikaner kunde ingen myndighet i verlden förhindra, att Sofia blef förklarad för Ofverstens äkta hustru. Hon gjorde således förberedelser till en rättegång emot honom, ty att ingenting kunde vinnas af honom med godo, derom hade hon

nu hunnit blifva öfvertygad; och så snart Sofia var så vida tillfrisknad, att hon kunde utan fara tala med henne om en så ömtålig sak, gaf hon henne del af sina planer och den säkra förhoppning hon ägde att försvara hennes heder. Men här fann hon ett motstånd, som hon allraminst hade väntat sig. Sofia, som aldrig förr i sin lefnad vägrat att efterkomma sin Mors vilja, nekade alldeles att anställa den rättegång som Modren ville. Hon sade: Jag vet alltförväl, att min Mor aldrig kan förlåta mig den skymf och den sorg jag gjort henne på sina gamla dagar; jag vågar ej begära hennes tillgift; jag skall sjelf aldrig upphöra att förebrå mig och begråta mitt brott; men låt mig åtminstone ej vanhedra mig ännu mera än jag redan är vanhedrad. Om jag ock skulle vinna hos Domstolen, har jag derfore vunnit hos allmänna omdömet? Man skall endast förakta mig så mycket mer. Det enda som numera återstår för mig, är att öfvergifva alla anspråk och förbindelser med hela världen, och undandra mig all uppmärksamhet. Blott på det sättet kan jag hoppas, att man en gång skall upphöra att tala om mig. Och det som är mitt hufvudskäl, det jag först bort nämna; blott på det sättet, blott genom undergifvenhet och tåligt lidande kan jag hoppas, att hos Gud försona hvad jag brutit emot Honom och emot min Mor. Nödga mig derfore ej längre till det jag omöjligt kan göra. Modren använde allt för att öfvertala henne, skäl, föreställningar, hönor, tårar, till och med låtsad vrede, men allt lika forgäfves. Det enda, som syntes göra något mera intryck på henne, var föreställningen om hennes barns välfärd, såsom beroende på dess erkännande af sin far. Men efter

något besinnande svarade hon: Mitt barn kommer ej att ärfva hvarken rang eller rikedom, det skall troligen blifva utan anseende i världen; men kanhända skall det just derföre blifva så mycket lyckligare. Hvem vet, om ej rangen och rikedomen vore för detsamma skadliga? I alla fall är jag försäkrad, att det skall erhålla den bestämmelse, som Försynen för detsamma utsett. Och tillkommer det mig, att vilja ändra denna bestämmelse? Kan jag, och om jag kunde, bör jag förnedra mig sjelf, för att upphöja mitt barn? Nej, jag kan ej gifva det en far, men jag vill gifva det i stället en mor, som skall söka uppfylla begge föräldrarnes pligter; jag kan ej gifva det bord och rikedom i arf, men jag vill låta det ärfva en uppfostran, som skall leda det till Gudsfruktan och dygd. Uti hvad belägenhet jag må komma här i lifvet, skall jag aldrig göra det, som både mitt förnuft erkänner för orätt, och min känsla bjuder emot; och ingen egennyttig uträkning, hvarken för min egen del eller för mitt barn, skall kunna förmå mig dertill. Vid detta beslut förblef hon orygglig, och hennes Mor måste ändtligen afstå från sin tillärnade rättegång, och ofvegifva den tanken, att se sin Dotters ära genom Lagens åtgärd försvarad eller återställd.

Sofia hämtade sig ganska långsamt ifrån sjukdomen. Men hvad hennes kropp förlorat i krafter, hade själen vunnit. Lidandet försvagar alltid den förra, men stärker den senare. Det är det som bevisar hvarderas ursprung och ändamål. Sofias sinne hade undergått en stor förändring. Ett prof af hennes karakter har man redan sett i hennes vågran att genom

ett tvunget giftermål bevara sin heder. Men denna själsstyrka ökade och utvecklade sig allt mer och mer. Hon hade redan fattat en föresats, som, oakadt hennes Mors bestridande, med tiden blef allt fastare hos henne: att draga sig ifrån allt sällskap och allt umgänge med världen, och att med ingen enda bibehålla någon slags förbindelse eller gemenskap, om också någon vore, som ännu ville nedlåta sig till henne, utan att egna sina dagar helt och hållet åt den dubbla omsorgen, att vårda och trosta sin älskade Mor, den hon så mycket bedröfvat, samt uppfostra det barn hon snart skulle föda. Med denna föresats förenade sig afven en annan, som hennes Mor ännu mera ogillade och i början sökte af alla krafter bestrida, men hvaruti hon stod fast likasom i sina öfriga beslut, så att Modren måste gifva efter. Hon ville nemligen hvarken dölja sitt tillstånd, eller resa till en annan ort att der vänta sin förlossning, ej heller här hålla den hemlig; och allt hvad hennes Mor föreställde henne om den outplånliga skam, som detta beslut skulle ådraga henne, var utan verkan. Då jag begått ett så stort felsteg, sade hon, är det också rättvist att jag lider alla följderna deraf. Endast genom det jag villigt underkastar mig ett lidande som jag fortjent, endast genom ånger och tålmodighet kan Himlen försonas; och om någonting kan afväpna människornas tadel och förakt, är det icke heller något annat, än samma tåliga undergifvenhet och uppriktiga ödmjukhet. Och om jag också ville försöka att dölja min blygd, om jag dertill ville använda alla möjliga medel; så skulle det i alla fall lyckas lika litet för mig, som för alla andra, hvilka ofta tro sin hemlig-

het vara djupt förvarad, fastän hela världen i tysthet
 talar derom. Bör jag då, för att dolja ett fel, som
 ändock aldrig kan doljas, begå ett nytt fel, och taga
 min tillflykt till list och förställning? Skulle jag ej
 på det sättet ådraga mig Himlens vrede och världens
 åtloje? Nej, för den olyckliga, som fallit, är ingen
 annan utväg, än att visa sig sådan hon är, utan att
 söka bemantra sitt fel, utan att undångomma dess föl-
 der; hon uppfyller derigenom både Himlens och jor-
 dens fordringar och forsonar beggedera; och jag är
 förvissad, att aldrig någon skall förblanda detta ång-
 tens och blygseins tysta erkännande, med fräckhetens
 öfvermod som, långt ifrån att blygas, skryter af sin
 uselhet. Jag är ändå icke nu utan all stolighet, ehuru
 jag frivilligt låter världen veta det som gör min
 blygd; ty då jag sålunda förödmjukar mig sjelf, vill
 jag undvika att förödmjukas af andra. Det är en af
 de orsaker, hvarföre jag beslutit att afbryta alla för-
 bindelser med världen, utan att undantaga någon en-
 da; ty jag känner, huru förödmjukad jag nu skulle
 bli i närvaro af de personer som sett mig förut, o-
 aktadt det mest granlaga uppförande å deras sida,
 och jag skulle likväl frukta, att de ej funno mig nog
 ödmjuk. Med sådana grunder försvarade Sofia sina
 fattade beslut, och hon ägde redan den själsstyrka,
 som fordrades för att hålla hvad hon föresatt sig.
 Småningom verkade också denna själens styrka på krop-
 pen, och då förlossningen nalkades, var hennes helsa
 redan i det närmaste återställd. För öfrigt hade hvar-
 ken hennes själs lidanden, eller den svåra sjukdom
 hon genomgått, haft något inflytande på fostret, och

när tiden var inne, fick hon en son, som var fullkomligt frisk och skön som sin mor.

(Forts. e. a. g.)

Mode-nyheter.

Utom de hvita Sammetshattarne, brukas nu i Paris mycket hvita Turbaner; de nyaste äro af Tyll med ett perlband och en rak plym, eller med två enkla hvita plymer. För öfrigt brukas sedan någon tid både Turbaner och hattar af Cachemire, med en enda lång plym. Stundom ser man Sammetshattar nyttjas ofvanpå de nämnde Turbanerne af Tyll. På de svarta Sammetshattarne brukas nästan alltid röda sidenband, eller ock törnrosor, som ännu äro, jemte Aurikler, högst i modet. Sammet brukas af alla slag, både vanligt Sammet, *Epinglé* och *Velours chiné* (som här genom ett förvrängdt uttal kallas, lika med ett slags Sidentyg, *Virginie*). De modernaste Peliserne göras af rosenrödt *Epinglé*, i form af en kappa, och så långa att man ser blott två fingers bredd af klädningen; ingen ståndkrage, utan en nedfalld krage, bestående i ett smalare bräm af blåraf eller mård, som hänger ihop med begge frambrämen, hvilka äro af fyra fingers bredd. Balklädningarne äro nu ganska enkla, antingen af gaze eller musselin, med en Taftskjol under, som alltid är längre än sjelfva klädningen, och derfore nedantill utsydd med blommor eller med bin, som är modernast. På kulörta Tyll-kläningar brukas en sådan Bisvärm af hvit Tyll, kantad med en smal remsa af samma färg som klädningen. Örhängen af perlor och Halskedjor af guld äro högst i modet.

Sofrosyne.

Ett Blad för Svenska Fruntimmer.

 STOCKHOLM DEN 11 MARS 1815.

Den Svenska Heloisa.

(Fortsättning och Slut.)

Få kvinnor torde, innan de sjelfva erfarit det, kunna göra sig begrepp om den ousägligen ljuftva känsla, som är en Moder förbehållen, och som ger så fullkomlig ersättning för alla de besvärligheter och plågor det kostar dem att förvärfva detta namn. Ännu färre torde, sedan de en gång smakat vällusten deraf, vilja bortbyta den mot någon annan sällhet på jorden. Till och med den, som måste betala modersglädjet med den svåraste olycka, som kan drabba en känslööm kvinna, med förlusten af sin heder och sitt rykte, finner deruti en tröst för sitt lidande, och en lyckalighet som hon ej mer vågat hoppas. Sådant var äfven förhållandet med Sofia. Hon hade hittills föreställt sig sitt barns uppfödande blott som en pligt, den hon föresatt sig att af alla krafter och med all möjlig noggranhet uppfylla; hon fann nu deruti tillika det ljufvaste nöje, och en verklig njutning, som kom henne att glömma allt hvad hon under detta året uthärdat. Hon började åter känna sig lugn och

lycklig, och sedan hon vant sig vid ensligheten, fann hon deruti långt mera tillfredsställelse, än hon någonsin forut känt i de mest lysande sällskap. Hon delade sålunda sina omsorger mellan sin mor och sin son, och till och med hennes forra älskvärda munterhet begynte inom denna trånga krets småningom återkomma. Nyheten om hennes fordna älskares giftermål i Stockholm, som hon erhöll få månader efter sin sons födelse, gjorde visserligen ett icke blott flyktigt intryck på henne; men sedan hon hämtat sig ifrån den första smärtan deröfver, återvann hon inom kort tid sin styrka och sitt sinneslugn. På det sättet framlefde hon fyra år, som hon räknade för de lyckligaste i sin lefnad, och önskade ingenting högre, än att ödet måtte förutna henne alltid förblifva i samma belägenhet. Men ödet ärnade henne ännu tvenne hårda slag, som syntes bestämde att vara det yttersta profvet på hennes krafter och mod. Hennes Mor, som ej ägde så mycken själsstyrka som hon, hade ej kunnat lika tålmodigt bära den skymf som vederfarits dem begge; men som hon fann nödvändigt att ej låta sin Dotter forstå, huru djup hennes grämelse häröfver var, gömde hon den sorgfälligt inom sitt eget bröst, och tvingade sig alltid att synas glad i sin Dotters närvaro. Den ansträngning detta kostade henne, i förening med själfva grämelsen, forsvagade efterhand både hennes kropps och själs krafter, och lade henne slutligen på sjuksängen, hvarifrån hon ej vidare uppsteg. Hon dog efter blott några veckors sjukdom, och Sofias sorg dervid var så mycket häftigare, som hon förebrädde sig själf att vara orsaken dertill, och så mycket svårare, som hon redan hade

åter vant sig vid en gladare åsigt af lifvet. Om det alltid är smärtefullt att förlora en Mor, som man älskar; huru mycket mer, då denna Mor är det enda stöd, den enda tillflykt man äger i världen! och kommer dertill ännu, att man tror sig, änskönt på det aflägsnaste sätt, hafva föranledt hennes död, så torde sällan någon djupare sorg kunna drabba en menniska. Men tiden läker äfven de mest blödande sår, och Sofia var redan hårdad i olyckans skola. Hon fogade sig tåligt efter Forsynens vilja, och återvann småningom, ehuru icke fullkomligt, sin lugna och glada sinnesförfattning. Hon erfor också vid detta tillfälle en sak, som mycket bidrog till hennes tillfredsställelse och tröst. För sitt arfs skull, för det förmynderskap som skulle förordnas åt henne, och för andra sådana omständigheter, var hon nödsakad att se flera personer, och äfven visa sig offentligen inför Domstolen, hvilket naturligtvis var för henne ganska svårt och motbjudande; men öfverallt och af alla blef hon med den största högaktning och välvilja bemött. I själfva verket var allmänna tänkesättet i *** helt och hållet till hennes fördel. I början hade man väl talat om henne på samma sätt som om andra flickor i dylika omständigheter, men sedan man upptäckt hennes ädla grundsatser, och sett den ståndaktighet hvarmed hon följde dem, sett hennes på en gång stolta och ödmjuka uppförande, hade tadlet blifvit förbytt i medlidande, och föraktet i beundran. Detta allmänt goda tänkesätt för henne, ehuru mycket hon fann sig deraf tillfredsställd, förledde henne dock ej att afvika från sin en gång bestämda foresats, att hålla sig afskild från allt umgänge med världen; och ståndaktigt

afslög hon alla försök, som vid detta tillfälle gjordes att draga henne ur sin ensamhet. Hon sysselsatte sig från denna tiden allenast med sin sons uppfostran, hvarpå hon nu riktade hela sin omtänka och uppmärksamhet, och hade den glädjen att se sina bemedanden kronas med den bästa framgång, och sitt hopp om honom med hvar dag tillväxa. Men ödet hade ännu ej trottnat att förfölja henne, eller rättare, det ville göra hennes dygd ännu mera lysande och vördnadsvärd; ett nytt slag förestod henne, hårdare än alla som drabbat henne förut. Hennes son bortrycktes, knappt sex år gammal, af en svår barnsjukdom, som då var gångbar uti orten.

Sålunda beröfvad allt hvad som fästade henne vid lifvet, utan hopp, utan glädje, utan ändamål för sina öfriga dagar, stod hon ensam i världen, alla band med menniskor slitne, intet hjerta som rörde sig för henne. Lifvet var henne en öcken, jorden en ohygglig graf, der hon ej en gång fann grafvens enda behag, tystnaden och lugnet, der hon blott tärdes af den plågsamma ledsnad, som hos starka och verksamma själar måste uppkomma, när allting på jorden för dem saknar intresse. Hennes fortviflan syntes nedslå alla de krafter, som Himlen förlänat henne emot lidandet, och som redan blifvit så mångfaldigt pröfvade; hennes mod öfvergaf henne, och förtröstan flydde. I en sådan belägenhet gifves för en människa intet annat val, än att afhända sig sjelf lifvet, eller att söka sin tillflykt i Religionen; det vill säga: att antingen formligt undandraga sig Guds beskydd, eller att kasta sig helt och hållet i Hans armar. Sofia valde det senare, ty en sådan själ som hennes kunde aldrig falla

med sin tanke på det förra. I höjden af sin smärta kände hon, att äfven för den allrämest olycklige återstår ännu en tröst som aldrig sviker, och en sällhet som vida öfvergår all annan sällhet på jorden. Hon hade aldrig varit utan Religion, hon var från barn- domen lärd att med from vördnad och kärlek omfattå den Himmelska Trön; men det är först i lidandets öfvermått man lär att rätt känna hela värdet deraf; först då erfar man, hvilken helande kraft den har på det sjuka sinnet, hvilken ljuf förut okänd tillfredsstäl- lelse den ingjuter i den bedröfvade själen; först då vänder man hela sitt hjerta till Gud, och finner i Bonen en styrka, ett lugn och en tröst, som man trodde förgåfves att mer söka på jorden. Sofia återvann, sedan hon upptäckt denna outösliga sällhetsbrunn, än- nu en gång sinneslugn, tillfredsställelse och glädje, och hennes verksamma själ fick en ny sysselsättning, värdig hennes Gudsfruktan. Så snart hon åter försö- nat sig med sitt öde, började hon finna, att hon än- nu tillhörde menskligheten, att hennes återstående lef- nad ej kunde vara utan ändamål, och ej borde vara utan nytta, att hon ej ännu var ensam i verlden, att alla band med människorna ej på långt när voro slit- na, och att det berodde endast af henne sjelf, om intet hjerta rörde sig för henne, och om lifvet var henne en öcken. Hon egnade sig då helt och hål- let och med fullt allvar åt den Christeliga pligten, att klåda den nakna, mätta den hungriga och hugsva- la den bedröfvade; och hennes dagar, sålunda delade mellan Religions-öfningar och barmhertighetsverk, för- flöto mera glädt och lyckligt, än någon, som är stadd i nöjenas hvirvel, kan begripa. Hennes förmögen-

het, som var föga betydlig, räckte ej långt till de olyckligas hjälp; men det verkliga bistånd, de råd och den tröst de af henne erhöillo, voro för dem mycket viktigare, än något penninge-understöd kunnat vara, och dessutom förstod hon så väl afpassa både sin hushållning och sina gåfvor, att äfven den, som var i verkligt penningebefoh, aldrig gick ifrån henne alldeles ohulpen. Eljest iakttog hon den regel, att blott i sällsynta fall lemna penningar åt någon, och merendels gaf hon sjelf hvar och en det han omedelbart behofde; åt den som saknade kläder, forfärdigade hon med egna händer, eller köpte sjelf sådana som voro tjenliga; åt den hungriga, den sjuka, tillagade hon mat, eller anskaffade läkemedel; men i synnerhet den betryckte, den sorjande, den till själen lidande funno i henne ett stod, en hugsvalelse, som alla verdens skatter ej hade kunnat gifva dem. Dessa olycklige, som genom lidandet voro med henne beslägtade, och hvilkas plågor ingen bättre än hon kunde förstå, uppsökte hon ofta sjelf, tillvann sig deras fortroende, och ingot i deras själ samma öfvertygande tröst, som lugnat och tillfredsställt hennes eget sinne. Hon syntes för dem som en Ljusens Ängel, nedstigen från himlen för att lindra deras smärtor, och både af dem och af alla andra olyckliga, som uppsökt henne eller blifvit af henne uppsökte, var hon tillbedd och vördad som en Skyddsgudinna. Ryktet om hennes välgörenhet stannade ej inom den lilla Staden, der hon bodde; det spridde sig långt omkring, och från aflägsna orter kommo olyckliga, som hos henne sökte råd och tröst, och upptogo hvar ord af hennes mun som ett orakelsvar. Det var nästan som i de fordna Helgona-

tiderne, man gjorde liksom vallfärder till *** för hennes skull, och hade hon lefvat några hundra år förut, så hade hon till äfventyrs blifvit canoniserad såsom Clara, Brigitta och Catharina. Med allt detta bibehöll hon samma ödmjuka och blygsamma väsende, samma nedlåtenhet och vänlighet emot hvar och en, som förut, och undvek beständigt alla forbindelser med dem, som ej sjelfva behöfde hennes bistånd eller tröst. Ropet om hennes Gudsfruktan, hennes dygd och välgörenhet, och hennes underbara trosteförmåga, hade emedlertid icke förblifvit inskränkt inom vissa klasser af folk, eller blott inom de behöfvandes och olyckligas stånd; det var utbredt bland alla både högre och lägre, både lyckliga och olyckliga; i en stor del af Riket, och den högaktning hon redan för flera år sedan återfått i sin hemort, var nu förvandlad i en djup och sann vördnad, som egnades henne af alla som kände henne eller blott hörde hennes öden omtalas, en vördnad som den strängaste moralist ej vågade och ej kunde förvägra henne. Och i sanning har aldrig någon qvinna, som fallit, upprest sig med mera värdighet; aldrig har någon på ett mer lysande sätt, genom egen dygd och fortjenst, utplånat sitt fel och återvunnit sin ära.

Så hade redan fyra år förflutit, och Sofias ärofulla ryktbarhet var på sin höjd, då genom en af de politiska förändringar, hvilka högheten ofta är underkastad, hennes fordna älskare, som nu var General och tillika beklädde ett högt Civilt Embete, blef hastigt skild från alla sina befattningar, och förvist till Staden ***, för att uppehålla sig på den lilla egendom han för lång tid sedan der hade köpt. Som det alltid är i olyckan man påminner sig hvad man felat, så kom han nu ihåg den olyckliga flickan han för tio år

sedan hade öfvergifvit, och då han blef underrättad om hennes hoga dygd och den allmänna beundran hon vunnit, var det naturligt att han ångrade sitt uppförande emot henne. Men han trodde sig ännu kunna gödtkora allt. Hans första Fru var längesedan dod, utan att hafva gifvit honom några arfvingar; äfven hans Farbror hade gått ur världen, och efterlemnadt åt honom en ausenlig formögenhet. Han var således fri, oberoende och rik, och ånskönt fallen i Hofvets onåd, ansåg han sig ännu med heder kunna bjuda Sofia sin hand. Han dristade verkligen besöka henne i denna afsigt, och fann henne lika skön ännu, om ej skonare, än i hennes blomstrande ungdom; men Sofias första svar betog honom genast allt hopp, och förband honom till och med att aldrig mer visa sig för hennes ögon. Allt högmod var långt ifrån hennes karakter, och om han varit fattig och föraktad, skulle hon kanske snarare af medlidande mottagit hans tillbud; men den som en gång förrädt henne, kunde hon aldrig anse värdig sin hand, och hennes hjerta var redan fritt från den böjelse han förr hos henne uppväckt.

Någon tid derefter kom till ***, bland andra nyfikne, som reste dit för att se den sköna och heliga Sofia, äfven Landshöfdingen i Länet. Han var en man ännu i sina bästa år, och af ett behagligt utseende. Han underrättade sig om alla hennes oden, och sedan han blifvit öfvertygad om hennes ovanliga dygd, och den sällsynna ståndaktighet hvarmed hon upprättat sitt fel, anhöll han om hennes hjerta och hand Detta tillbud trodde hon sig böra emottaga, för att utvidga kretsen för sin verksamhet, och blef med honom förenad. Hon lefver ännu, och har flera barn, hvilka hon uppfostrar på det forträffligaste sätt, och den tid som hon har öfrig, egnar hon som förr åt Gudsfruktan och välgörenhet.

Sofrosyne.

Ett Blad för Svenska Fruntimmer.

 STOCKHÖLM DEN 17 MARS 1815.

Julklapparne.

Ingenstädes ger man så mycket Julklappar som i Stockholm. Likväl har detta urgamla bruk på de senare åren märkligen åftagit, och med större välmåga har man blifvit mera frikostig mot sig sjelf, och mindre emot andra. Detta gäller i synnerhet om ungdomarne. Förr kunde man svårligen undvika att ge Julklappar åt Fruntimren i ett hus, der man oftare umgicks; numera tänker sällan någon derpå. Orsaken torde dock icke vara sparsamhet allena, utan äfven maktighet. Det är verkligen en kinkig sak, och som fordrar mycken omtänka, att kunna ge något som behagar. Redan Kellgren har anmärkt, huru svårt det är, att hitta riktigt på de smycken, som falla bäst i hvars ens smak. Denna svårighet torde något hvar af egen erfarenhet lärt känna, och därför vill man heldre gifva intet, än blottställa sig för den ledsamheten, att få otack och missnöje till lön för sin kostnad och möda. Ett nytt exempel af samma svårighet ger följande äfventyr, som händt en viss män

här i Stockholm förliden Jul, och blifvit sålunda berättadt af honom sjelf:

"Jag är ungarl, utan nära slägtingar, och någorlunda förmögen. Ehuru jag icke är just gammal, och länge lefvat i stora verlden, hänger jag dock gerne fast vid alla gamla bruk, så mycket jag kan, och det har alltid roat mig att om Jularne ge åt mina vänner och närmare bekanta sådana presenter, som skulle vara dem angenäma. Förlidet år hade jag nästan dagligen umgåtts och njutit synnerliga höfligheter i tvenne ansedda hus, hvaraf det ena lefver på en ganska stor fot, utan att vara särdeles rikt, och det andra, som är långt rikare, forer alldeles ingen stat. Vid Julens annalkande ansåg jag både för en skyldighet och för ett nöje, att söka afborda någon del af de verkliga stora förbindelser hvaruti jag var, och jag grubblade mycket på hvad Julklappar jag skulle ge åt Fruarne i dessa begge hus. Sedan jag länge funderat, trodde jag mig äntligen hafva hittat på det rätta. Jag hade märkt, att i det huset, som forde en så stor stat, funnos alla luxens föremål i öfverflöd, under det de nödvändigaste saker ofta felades, och att till ex. man icke en gång hade tillräckligt bordsilfver, utan måste låna sådant, när man bjudit mera främmande. Herrn sjelf hade till och med gifvit mig några vinkar derom. Min hustru, hade han flera gånger sagt, vore färdig att kasta bort allting, för att få diamanter, perlor, en ny hatt, en ny Schal, eller något dylikt; och när fråga är om de mest oumgängliga saker, om hushållets förnödenheter, om linne, bordsilfver m. m., vill hon alldeles icke

höra talas derom. Denna upplysning beslöt jag att begagna mig af, och skickade Julafton, under adress till Frun i huset, två dussin nya Silfverskedar och gafflar, samt två stycken af det finaste PrimaLerft, i den säkra förmodan, att en gåfva, som så väl behöfdes, skulle med nöje anses. I det andra Huset åter hade jag hort Frun ett par gånger beklaga sig öfver sin mans ringa uppmärksamhet för henne, i det afseendet att han aldrig köpte henne granlåter, aldrig tänkte på hennes toalett, aldrig var mån att skaffa henne något nymodigt eller vackert. Jag lade detta på minnet, och när Julafton kom, skickade jag, i tanka att göra en ganska angenäm present, uti en väl förvarad låda, till denna Frun adresserad, åtskilliga moderna saker af betydligt värde, bestående uti en präktig Tyll-Schal, en vacker Merinos-Schal, flera af de modernaste tyger till klädningar och coëffurer, en hel mängd både hvita och kulörta plymer, samt ett par utmärkt vackra Juvels-örringar".

"Jag ville undandraga mig de tacksägelser jag på begge ställen väntade, och tänkte derfore ej visa mig på några dagar. Men redan Annandags-morgon kom en betjent från den förstnämnda Frun, och bjöd mig till middagen. Jag frågade honom i förtroende, hvad man hade tyckt om Julklappen. Han ville i början ingenting säga, men genom litet drickspengar förmådde jag honom att tala uppriktigt. Voro de ej nöjda? frågade jag. — Icke så alldeles, svarade han. Nådig Frun sade till och med, att det var en låxa, som Herrn ville ge henne, och kanhända en försmädelse. — En försmädelse? inföll jag. — Ja, Nådig Frun sa-

de; Tror den Herrn då, att jag icke har något linne på mig, eller att jag ligger utan lakan? Det är att vara alltför litet delicat, att ge sådana saker till Julklapp, helst när man ej hör till huset. Man brukar ge det som är angenämt, och icke det som är nyttigt. Med ett ord. Nädig Frun, som har tillräckligt gränslåter forut, skulle gerna velat hafva mera. Men för Guds skull, låt ej märka, att jag sqvallrat derom för Herrn; man vill ej, att Herrn skall veta det."

"En stund derefter kom en betjent från det andra Huset, och bjöd mig till dagen derpå. Jag gjorde på samma sätt med honom, och fick en lika uppriktig berättelse om min Julklapps mottagande derstades. Herrn i huset hade ansett den med mycket missnoje. Dessa tyger och schalar och plymer, hade han sagt, hvad göra de för nytta? Blir mitt hus derigenom rikare på ett öre? Om ett par år är allt det der odugligt, utan att man haft något riktigt gagn deraf. Tror han, att om min hustru önskade sig dylika lappris-saker, jag icke skulle kunna ge henne dem, honom förutan? Om jag ej kände honom så väl, skulle jag tro, att han velat göra en chikan åt mig. Han borde ju veta, att min Hustru icke sätter något värde på sådant der lappri. Jag tackar honom icke för hans present. Han hade gjort bättre, om han behållit den."

"Jag öfverlade nu om hvad jag skulle göra, och sedan jag tagit mitt beslut, gick jag först dit jag var bjuden till middagen. Min Gud, ropade jag så snart jag kom inom dorren, hvilken fatal förargelse det har händt mig! Har icke ett paket blifvit hitburet med

silfverskedar och lerfter? Det är ett misstag; man har förväxlat paketerne; det var ärnadt till ett annat ställe. Om Ni tillåter, skall jag låta hämta det tillbaka, och skicka hit det rätta. Man var förundrad, och tycktes ej tro mig, men gjorde ingen anmärkning. Derefter begaf jag mig till det andra Huset, och förholl mig på lika sätt. Sedan jag låtit hämta begge delarne tillbaka, satte jag nya adresser derpå, och skickade lådan med gränlåterne till den Fruen, som hade sådant forut i ofverflod, samt paketet med silfver och lerft till den andra Fruen, som redan hade mer deraf än hon behofde. På det sättet hoppades jag att göra begge nöjda, men jag bedrog mig ännu en gång. Man blef ännu mera stött öfver ombytet, än man hade varit missnöjd med den första gåfvan, och som man ej trodde att misstaget var verkligt, ansåg man detta ombyte för en ny chikan. För 1000 Riksdaler, som dessa Julklappar kostat mig, hade jag således intet annat än ledsamheter och missnöjen på alla sidor. Också har jag från denna stund föresatt mig att aldrig mer i min lifstid ge Julklappar åt någon."

Anekdot.

Den namnkunnige Franske Musik-Compositeuren Gretry var under större delen af sin lefnad så lycklig i alla afseenden, som man kan vara här i världen. Men ödet påminte honom äntligen på det grymmaste sätt, att äfven han var underkastad mensklighetens allmänna lott, och genom slag på slag såg han inom kort tid sina käraste förhoppningar tillintetgjorde. Han hade tre döttrar, alla vackra, inta-

gande, fulla af behag; och i deras mest blomstrande ungdom blefvo de, den ena efter den andra, genom dōden honom frānryckte. Detta är allmänt kändt, men en omständighet dervid, som hittills ej varit bekant, är att denna olycka var på ett utomordentligt sätt honom förutsagd, just i ett ögonblick då den minst var trolig. Han har sjelf berättat händelsen i ett Arbete, som först efter hans död blifvit utgifvet, och nyligen är tryckt i Paris. Den är så besynnerlig, att den synes förtjena mina Läsarinnors uppmärksamhet. Det är hans egen berättelse, som här meddelas i öfversättning:

”Mina tre döttrar voro på en sällskapsbal hos en af mina vänner. Jag går dit att träffa dem. Jag kommer in i danssalen; mina döttrar dansade, och förtjuste allas ögon, och jag såg deras mor betagen af den lilla triumf de erhöillo. Jag nalkas spisen; en man af strängt utseende stod der före mig, och förlorade ej mina barn ur sigte. Det nöje, som deras naturliga och blygsamma behag gjorde alla människor, rörde honom icke; ingenting jemnade skrynklorna i hans panna, då plötsligen han vände sig till mig, och sade: Min Herre, känner Ni dessa tre unga Damer? — I stället att tillstå mig vara deras Far, åtnöjde jag mig att svara honom: Jag tror, min Herre, att det är tre systrar. — Jag tror som Ni; nå väl, min Herre, jag har betraktat dem mycket länge, ty det är nära två timmar som de dansat utan att hvila sig; Ni ser, att de erhålla allmänt bifall, att man ej kan lysa med mer behag och med friskare färg. . . . Mitt fadershjerter hoppade af glädje, jag var på vägen

att förråda mig; då mannen tillägger plötsligen: Om tre år är ingendera af dem i lifvet. Han aflagsnade sig i det samma; jag ville folja honom, men jag var liksom fastspikad vid golfvet; jag frågade flera personer, ingen kunde säga mig hans namn, men jag blef underrättad, att han ansågs för en lärjunge af Lavater. Den olycks-mannen hade ty värr sagt alltför sant; tre år derefter hade jag inga barn mer."

Mode-nyheter.

Sedan någon tid brukas i Paris ett slags mössor eller hattar af egen fason, som kallas *Toques*. De äro med helt små skärmar, i likhet med de *Toques* som fordom buros af Franska Konungens Sveitsar-Garde, flata ofvanpå, och rynkade rundtomkring. Ett slag deraf, som kallas Ryska *Toques*, brukas i synnerhet mycket. Dessa göras af hvitt Sidensars eller svart Sammet, med ett guldband nedomkring, eller ock med ett band af svarta granater, eller ock hvita perlor; kanten, som formerar en valk, är rynkad i likhet med vargtänder. Mestadels äro de vidare ofvantill än nertill, men vecken sättas ömsom i öfra eller nedra kanten. Eljest brukas sådana *Toques* äfven af rosenrödt, karmosinrödt eller himmelsblått sammet; dessa äro mycket låga, men i stället starkt rynkade. Stundom ser man också dylika *Toques*, på samma sätt som mössor, brukas under Sammetshattarne; de äro då garnerade med Tyll. Många *Toques* göras äfven af hvit Tyll, med ett perlband nedomkring. På en del *Toques*, äfvensom på hattar, är jemte plymerna en garnering af små guld- eller silfverflåtor. Mössor

att vara klädd med, *Cornettes parées*, göras af hvit
 Tyll inred tre rader rosenroda band rundtomkring.
 Ett slags mössor, som äro breda och flata ofvanpå
 såsom hattar, och göras af Tyll eller af hvita eller
 rosenroda Tygremсор, brukas mycket, och äro nästan
 alltid kladda med blommor. Utom tornrosor brukas
 nu hvita liljor, samt hvita och rosenroda hyacinter,
 äfven dubbla violer och ranunkler. De nymodigaste
 klädningarne af Cachemire äro garnerade med en bred
 Sidensars-remsa och en ännu bredare frans; ofvantill
 äro de garnerade med Tyll. Himmelsblått krusflor
 brukas mycket till klädningar, med hvitt sidensars un-
 der. Merendels är en sådan himmelsblå klädning med
 bred garnering af Tyll eller spetsar, hvarpå stora blå
 moucher äro utsydda. Ärmarne äro alltid korta, och
 garnerade med Tyll eller spetsar. Man ser äfven
 rockar af sådant himmelsblått krusflor. Den nyaste
 Bal-Costumen är hvit Sidensarsklädning, garnerad med
 ett blått band nedomkring, och prydd med stora blå
 blommor och grona blad, samt ofvanpå klädningen en
 rock af blått krusflor. Sådana rockar brukas nu åter-
 igen mycket. De äro temligen långa, och gå ett stycke
 nedom knäet. Man brukar äfven utanpå Balklädning-
 arne små Lif af Sidensars, hvaraf ändarne formera
 ett skärp, och som måste vara af samma färg som de
 band och blommor, hvarmed klädningarne äro garner-
 ade. Några Spensar äro af ponsorodt Merinos, med
 uppslag som framtill gå tvert öfver hvarandra, och
 med en ståndkrage som är bred och mycket utskuren;
 garneringen på kragen, ärmarne och nertill består af
 smala remsor af svart sammet. En del Merinos-kap-
 por äro hvita, garnerade med blå Épinglé, och besat-
 te ifrån halsen ända ned till fotterne med helt små
 blå knappar. Blommor brukas mycket, äfven i bara
 håret, som då merendels är deladt midt i pannan.

N:o 13.

Sofrosyne.

Ett Blad för Svenska Fruntimmer.

STOCKHOLM DEN 25 MARS 1815.

Om Sömngångare.

Det är märkvärdigt, att ehuru ofta man hör talas om folk som går i sömnen, hör man nästan aldrig, att någon under en sådan vandring skadat sig. Afven på farliga vägar, i trappor o. s. v., gå de med säkra steg, utan att snafva. Somlige hafva ögonen öppna, men utan att se, andre hafva dem tillslutna. Under denna sömnvandring göra de allt hvad de äro vane att göra om dagen, äta, dricka, tala, till och med skriva och författa, men aldrig kläda sig, och, det som är nog besynnerligt, utan att morgonen derpå hafva minsta begrepp om någonting af allt hvad de gjort. Denna sömnvandring är således i det afseendet olika med drömmar, hvaraf man behåller minnet ännu sedan man vaknat; men eljest synes den vara af samma ursprung och beskaffenhet, som de vanliga drömmar, hvilka hvar människa är underkastad. Den är tilläfventyrs blott en följd af inbillningskraftens starkare verksamhet hos vissa människor. Men dermed må vara huru som helst, denna sömnvandring är i alla fall en olägenhet för dem som äro behäftade

dermed, hvilken de gerna ville vara qvitt. Få medel torde dock gifvas deremot; det bästa skall vara, att om aftonen lägga framför sängen ett väl genomblött lakan, ty så ofta sömngångaren vill stiga ur sängen och sätter fötterna på lakanet, nödgar kylan och vätan honom att draga sig tillbaka, och sedan han några gånger förnyat försöket, afstår han slutligen derifrån. Man har likväl sett, att äfven detta medel slagit felt, och ofta är sömnavdringen en olägenhet, som är ohjelpig. Emedlertid har denna olägenhet understundom frambragt lyckliga verkningar, som eljest hade uteblifvit. Jag vill berätta några exempel deraf.

Den berömde Franske Fabulisten Lafontaine var, som bekant är, mycket tankspridd. Man vet äfven, att han var sömngångare. En dag hade han bjudit två af sina vänner till aftonen, men när han kom hem, glömde han att säga det åt sin hustru, och som han ej var hungrig, lade han sig straxt att sofva. En stund derefter kommo hans vänner. Fruen trodde i början, att de blott ville göra en visit, men när de drojde qvar, kom man slutligen till en förklaring. Man skrattade då åt händelsen, kom öfverens att ej väcka Lafontaine, och satte sig till bords. Knappt hade man satt sig, förrän sängkammardörren öppnades, och Lafontaine helt oklädd kom ut och gick igenom salen in uti sitt kabinet, samt stängde dörren efter sig. Gästerne fortsatte emedlertid sin måltid. Efter en halftimme kom han tillbaka, gick å nyo igenom salen, och tillbaka in uti sängkammaren. Man blef då nyfiken att se, hvad han hade gjort uti kabinetet. Man

gick dit, och fann en Fabel, som han just författat; det var fabeln om de två dufvorna, en af de vackraste som Lafontaine skrifvit. Detta är icke en dikt, utan verkligen en sanning, grundad på säkra traditioner.

En annan historia, hvars sanning dock ej blifvit lika säkert intygad, är följande, som icke längesedan skall tilldragit sig i Paris. Man hade föreslagit en ung man att gifta sig med en vacker, qvick och förmögen flicka i granskapet. Det var ett parti, som syntes i alla afseenden lämpligt. Han visade sig mycket benägen dertill, och tycktes verkligen hafva fattat kärlek för flickan; men det kom icke längre, han drog ut på tiden med giftermålet, och man påminde honom förgäfvos om dess avslutande. Flickan hade emedlertid fått veta, att han var sömngångare, och brukade ofta gå ute på gatan om nätterna. Hon och hennes slägt beslöto att nyttja denna omständighet, för att påskynda giftermålet. De begåfvos sig om natten i fästmannens sängkammare. Innan kort sågo de honom stiga opp, taga sin hatt, och gå ut. De följde honom sakta. Med hufvudet fullt af giftermåls-tänkar, gick han till sin Notarie, väckte der alla menniskor, dikterade ett Giftermåls-kontrakt, som Notarien på de andras vink skref utan invändning, undertecknade sitt namn, och lät äfven de andra skrifva under. Man ser, att hans somn var förfärligt stark, men nu vaknade han. Då han såg sig oklädd inför så mycket folk, ville han springa sin väg; man höll kvar honom, kastade en päls omkring honom, berättade hvad som händt, visade kontraktet, och frågade om han ville erkänna det. Han gjorde det med myc-

ket nöje, och på det sättet afslutades en förening, som skall blifvit ganska lycklig. Men det djerfva och mindre granlaga steg, hvarigenom denna förening tillvägabragtes, skulle förmodligen intet Svenskt Fruntimmer tillåtit sig. (Forts. e. a. g.)

Dramatik.

Den 16 Mars uppfördes första gången på Kongl. Mindre Teatern *Spelsjukan*, Tragedi i 5 Akter, ny öfversättning från Franska pjesen *Beverley* af Saurin. Samma pjäs har för flera år sedan blifvit gifven på Stenborgs Teater, under namn af *Beverley*, och lärer således af många redan vara känd. Originalen, som är Engelskt, har blifvit öfversatt på åtskilliga Europeiska språk, och vunnit mycken ryktbarhet. Men om det verkligen fortjenar denna ryktbarhet, torde med skäl kunna sättas i fråga. I allmänhet är den Borgerliga Tragedien en genle, hvaruti knappt något af sant konstvärde torde kunna åstadkommas. Det moraliska ändamålet, som der ensamt herrskar, qvåfver all poetisk hänförelse hos Författaren, och borttager den rena konstnjutningen för åskådaren. Man ser straxt, hvad Författarens afsigt är, att han vill inskräpa hos oss en lärdom, och dermed är hela nöjet förstördt. Man går på Spektaklet, icke för att blifva undervist, utan för att blifva försatt i en harmonisk sinnesstämning, hvilket Komedierna och den rätta Tragedien hvar på sitt sätt åstadkommer. Men hvad njutning kan man hafva af ett Skådespel, som endast väcker pinsamma känslor? Och äfven i afseende på den moraliska nyttan, som anses för så vigtig, är det Skådespel, som ej röjer

något moralisk syftning, långt mera verkande än det, der denna syftning är uppenbar. Tragedien upplyfter själen och stämmer den till höga och ädla tänkesätt och handlingar; Komedierna åter uppfattar det löjliga i människornas seder, karakterer och lefnadssätt, bestraffar deras dårskaper, och ger ofta ganska nyttiga lärdomar för allmänna lefnaden. Men den borgerliga Tragedien, der det moraliska ändamålet ligger i öppen dag, skall just derfore alltid förfela detta ändamål. Lasterna höra icke under Teaterns jurisdiction. Deras framställande, på sådant sätt som i borgerliga Tragedien, måste oundvikligen störa den harmoniska sinnesstämning, hvaruti ett godt Teaterstycke bör försätta åskådaren; och på den, som sjelf är nedsänkt i lasterna, eller redan har benägenhet derför, torde varningen för deras olyckliga foljder, med hvad styrka den ock må vara framställd, alltför sällan göra något varaktigt intryck. Till ex. jag tviflar mycket, att i hela Europa på något ställe; der nu i fråga varande pjese blifvit uppförd, någon enda passionerad Spelare derigenom blifvit omvänd. Och om ock en sådan nytta deraf vore att vänta, hvarfore skola andra åskådare, som ej äro angripne af någon spelsjuka, pinas med så rysliga föreställningar? för dem kan ju en dylik pjese hvarken medföra nytta eller nöje. Jag sätter derfore utan betänkande Regnards pjese *Spelaren*, som vi också hafva i Svensk öfversättning? vida öfver den nu uppförda. Regnard, som af egen erfarenhet kände denna passion och detta lefnadssätt, har målat dem efter naturen med starka drag, men utan öfverdrift. Han har framställt Spelaren från den löjligen sidan, och om någonsin ett Dramatiskt arbete kunde verka

till en Spelares förbättring, så skulle det vara genom ett sådant behandlingssätt, hvilket dessutom ger andra åskådare ett öfverflödigt ämne till förlustelse. Den Engelska Spelaren åter framställer endast ohyggliga uppträden och väcker plågsamma känslor, och det utan att ens åstadkomma det gagn, hvarmed man skulle vilja urskulda dess ryslighet. För öfrigt kan det icke nekas, att Författaren, ur den synpunkt han betraktat sitt ämne, behandlat det temligen skickligt, och att hans plan är med öfverläggning uppgjord och utford. Likväl är ett hufvudsakligt fel deruti, som man ej kan undgå att anmärka, näml. att Beverley blir ruinerad, icke egentligen i följd af sin häftiga passion för spel, utan genom sina motspelares bedrägeri, hvarföre också hela hans formögenhet, efter bedrägeriets upptäckande, blir återställd. Författaren hade ju bort finna, att detta nödvändigt skulle upphäfva hela den påsyftade verkan af hans pjes, och leda till den slutsatsen, att blott man aktade sig för bedragare, kunde man utan fara öfverlemna sig åt spel, så mycket man ville. Sådant ungefär torde också den lärdom vara, som en stor del bland åskådarna hämta af denna pjes; och jag vågar påstå, att de enda, på hvilka den skall göra något verkligt intryck, äro Fruntimmerna och de som ej sjelfva hafva någon böjelse för spel, det vill säga, just de oskyldige, för hvilka den icke är skriven och icke behöfs; hvaremot de verkliga skyldige, eller de som sjelfva äro spelare, alltid skola med köld betrakta äfven spelsjukans rysligaste följder, utan att någonsin göra tillämpning deraf på sig sjelfva. Så förhåller det sig med dessa pjesers moraliska nytta, hvarutaf man så mycket skryter: de

verka ofta motsatsen af det man tror de skola verka. De ofriga anmärkningar, som kunde göras både emot anläggningen och utförandet af ifrågavarande pjes, förbigås, emedan det skulle leda till för mycken vidlöfthet att upptaga dem här. Jag vill blott nämna en ändring eller uteslutning, som borde göras i sista Akten, i fall denna pjes skulle oftare uppforas på vår Teater. Att Beverley i fängelset tar förgift, och dör på scenen under de plågor som deraf följa, är väl den högsta grad af ryslighet, som det kan vara lofligt att på Teatern föreställa. Men då han, efter att hafva dödat sig sjelf, äfven vill mörda sitt oskyldiga barn, är det en ohygglighet, som går öfver allt mått, och som icke behöfs för att åstadkomma en fasa, som är nog stor förut; dessutom är detta drag både osannolikt, och stridande mot den milda karakter och den ömhet för sin hustru han i hela pjesen ådagalagt. Det är ganska lätt att utesluta detta ställe, utan att ordningen eller sammanhanget derigenom på minsta sätt lider; men den skonsamhet man är skyldig publiken, och i synnerhet Fruntimmerna, synes fordra det.

I afseende på öfversättningen, om hvars beskaffenhet för öfrigt örat ej ensamt kan dömma, får blott anmärkas oriktigheten deraf att i Svenskan nyttja *du* på samma sätt som i Fränskan, när man tilltalar någon med vrede eller förakt, såsom Fru Beverley i tredje Akten till sin mans falska vän. Detta är helt och hållet stridande mot Svenska språkbruket, och i synnerhet stötande, när det är ett Fruntimmer som talar. Hvad titeln på pjesen angår, torde det vara mindre lämpligt att kalla den för Tragedi. Denna

benämning synes böra bibehållas åt det högre slaget, som den ursprungligen tillhör, men som nu mera lärrer försvunnit från vår Teater. Den af Tyskarne så kallade *Borgerliga Tragedien*, till hvilket slag den här omtalade pjesen horer, kunde på vårt språk lämpligast kallas *Sorgespel*.

Hufvudpersonerne i denna pjes föreställas af *Herr* och *Fru Åbergsson*, med all den skicklighet man kan fordra. *Fru Åbergsson* förtjenar så mycket mer loford, som hennes roll här icke är af den genre, hvaruti hon eljest gjort sig ett så stort namn. Och det som i synnerhet bör räknas *Hr Åbergsson* till mycken förtjenst, är, att han under sin dödskamp vid pjesens slut icke forfaller i sådana ohyggliga ryckningar och konvulsioner, som man fordom sett hos *Beverley* på *Stenbørgs Teater*, utan skonar, så mycket af honom beror, åskådarnes känslor, och genom en berömvärd återhållsamhet mildrar det ändå nog våldsamma intrycket af hans död. De ofrige spelande utfora sina roller i allmänhet oklanderligt.

Mode-nyheter.

Äfven gräsgrönt har nu i Paris börjat blifva en modern färg gå hattar, men rosenrödt och hvitt behålla ännu alltid ofvervigten. Man ser till och med få hattar, som äro helt gröna; de flesta äro hvita med gröna skärmar. För ofrigt göras nu alla både hattar och *Toques* lagom höga. Detemot ser man mössor, turbaner och alla slags hår-coeffurer ännu högre än forut. Ofta ser man en turban sitta så högt öfver hufvudet, att en hår-coeffure af 4 fingers bredd skiljer den från pannan.

Sofrosyne.

Ett Blad för Svenska Fruntimmer.

 STOCKHOLM DEN 1 APRILL 1815.

Om Öfverflöds-förbud.

Yppigheten har i alla tider varit ansedd som Staters förderf, och de visaste Lagstiftare hafva sökt utestänga den genom alla möjliga medel. Men hvaruti dess skadlighet egentligen består, är en sak som, ehuru af alla föregående tider erkänd, en del af våra samtida synas antingen hafva förgätit eller ej nog klårt hafva fattat. De fleste beklaga sig öfver yppighetens tilltagande, utan att rätt veta hvad öndt den åstadkommer. Den vanligaste meningen är, att den förstör finanserne, undergräfvor allmänna välmågan, och gör undervigt i handeln. Denna tanka är likväl genom många både äldre och nyare exempel vederlagd, och det torde kunna visas, att icke en gång vårt eget Fäderneslands erfarenhet bekräftar den. Men det är icke i detta Blad en sådan undersökning lämpligen kan anställas. Så mycket är emedlertid visst, att det kan betviflas, om yppigheten i detta afseende mer gagnar eller skadar. Men det är i ett annat långt vigtigare fall, som den onekligen skadar, nemligen ge-

nom det sedeförderf den alltid har i följe, och hvar igenom den leder ett Folk förr eller senare till undergång. De mäktigaste Stater hafva på denna väg förgåtts, de starkaste Nationer hafva omsider rönt yppighetens inflytelse och känt sin kraft försvinna; alla tiders Historia vittnar derom. Men Historien vittnar också, att en enda Lagsstiftares vishet stundom förmått i flere århundraden afhålla från en Nation yppigheten och förderfvet, som efter den vanliga ordningen skulle långt förr inbryta öfver densamma; och ett sådant exempel rättfärdigar alla andra store Mäns bemödanden, som åsyfta att på samma sätt befria sitt eget Folk derifrån. Det är likväl en hufvudsaklig skillnad, som härvid bör anmärkas och ihågkommas. De Folk, från hvilka det lyckades att sålunda utestänga yppigheten, befunno sig, då de erhöllo dessa lagar som hade ett så lyckligt resultat, ännu i sitt första ohysade och oforderfvade tillstånd, och hade ännu intet begrepp om den yppighet hvarifrån de afskildes. Men att förbjuda yppigheten, är helt annat än att utestänga den; och att förbjuda den för ett Folk, som redan gjort bekantskap dermed, som redan hunnit till den hyfsning, hvarmed oundvikligen är forenad en viss grad af yppighet, det är ett försök, som alltid skall blifva fruktlöst. Yppigheten, en gång inrotad hos ett Folk kan aldrig mer utrotas, icke en gång om man ville återföra de äldsta tidernas råhet. Hvad återstår då att göra för den ädle, som med bedröfvelse ser sitt Folk, hasta till undergång? Det är ett enda försök, som han ännu med något hopp om framgång kan företaga, nemligen: att qvarhålla detta Folk på den punkt der det sig befinner, att forekomma dess vidare tillväxt

i yppighet, och framför allt hindra att förderfvet ej sprider sig till de folkklasser, som det ännu icke smittat. En man af storhet och snille skall på det sättet möjligen och troligen verka till flere generationers bästa, och aflägsna sin Nations fall, kanhända på århundradens tid. Men det är icke genom Ofverflöds-förbud han skall vinna detta stora mål; sådana förbud tjena blott att göra det onda värre; med efterlåtenhet handhafda, blifva de ett åtloje, med stränghet verkställda, blifva de en afsky, i begge fallen, af ingen varaktighet. Och, det som är allrasämst, det man framför allt ej bör glomma, de förderfva moraliteten ännu mycket mer, än den största yppighet någonsin kan göra, och äro således vida farligare än det onda de ämnas att bota. Exempel och föreställningar verka utan tvifvel både kraftigare och på ett oskadligare sätt; men deras verkan blir dock alltid inskränkt inom en kort period, hvarest yppigheten återtager sitt valde. För att hafva inflytelse på framtiden, fordras säkrare och mer djupt beräknade medel, och den som äger snille och kraft till ett så stort företag, som detta, skall säkert veta både att finna och använda dem, med förkastande af alla palliativer. Här är icke stället att vidare utföra detta ämne. Jag har blott velat gifva en anledning att eftersinna skadligheten af öfverflödsförbud i allmänhet, och vill nu endast tillägga några ord för att visa, huru icke allenast förderfligt, utan också orättvist, ett sådant förbud skulle vara, om det blefve riktadt ensamt emot vissa personer eller vissa öfverflöds-artiklar. Det förstås, att här ej är fråga om införsel-förbud, som stundom kunna vara nödvändige för handeln m. m.

Man har talt mycket på någon tid om yppigheten af Fruntimmernas klädsel. Utan tvifvel har den tilltagit i samma proportion som all annan yppighet, men icke derutofver. Hvilken luxe till ex. i rum, i möbler, i lefnad, till en del äfven i karlarnes klädnad! Med hvad skäl klagar man då mer öfver Fruntimmernas öfverflöd? med hvad skäl väcker man förr fråga om inskränknings deruti? Om man kunde föreställa sig en Förordning, som ensidigt förbjöd Fruntimmerna nyttjandet af de flesta färger eller tyger, och tvang dem att återvända till fordnas tidens enkla klädsel, men utan att på samma sätt inskränka all annan yppighet, så skulle en sådan Förordning, genom sin egen orättvisa, innan kort upphäfvast af sig sjelf. Ville man åter vara consequent och ingen orättvisa begå, så måste man på samma gång afskaffa alla grannens uniformer, alla Spektakler, all yppighet i möbler, i rum och i lefnad, förbjuda alla viner och alla utländska drycker, och tvinga karlarna, så väl som Fruntimren, till förfädrens tarflighet. Men detta villkor skulle straxt tillintetgöra hela förslaget.

Mode-nyheter.

Parisarnes öfverflöd i rum och möbler är lika stort, som det är i kläder. Om man ej är fattig, måste man nödvändigt hafva en tambour eller antichambre, en matsal, en salong (svarande mot formak hos oss), en sängkammare för Frun, en för Herrn, ett kabinett för dem hvardera, ett badrum, och dessutom nödiga rum för betjeningen. Är man rik, har man långt flere rum. I Antichambren är blott ett bord

och några simpla stolar. I Matsalen äro stolar med svart sammet eller tageltyg, några skänkar, samt ett bord af massiv acajou. Väggarne äro i de rikaste husen klädda med marmor, i andra med stuccatur, i de minst rika ändå med granit. I Salongen äro stora Speglar, af 5 till 6 fots höjd och 4 till 4¹/₂ fots bredd; en oundgänglig prydnad. Då väggarne äro förgyllda, måste äfven möblerna vara förgyllda, och beklädnin-gen på stolarna af spetsar. Det vore ett stort fel mot smaken, att i ett sådant rum sätta möbler af acajou. Då väggarne äro tapetserade, måste möblerna vara af samma färg. Fönstergardinerna äro merendels hvita, och när de hafva två färger, är den ena hvit och den andra lika med stolarna. Det var länge som man brukade en staf eller thyrsus till att hålla gardinerna; derefter nyttjades två pilar; numera är det ett pilko-ger. En stussare på kakelugnen, en krona i taket, och flera par lampor på consoler, äro oundgängliga saker. Fruns Sängkammare är mycket präktig; meren-dels söka männen på allt sätt pryda den, för att derigenom bevisa den ömhet de hysa för sina hu-strur, en ömhet som eljest lätt kunde dragas i tvif-velsmål. En Commod, en Chiffonnier, ett Skrifbord, och ett klaver, antingen Frun spelar eller ej, måste der nödvändigt finnas. Äfven brukas allmänt en Spe-gel bakuti sängen. Herrns rum åter äro mycket oli-ka Fruns, och utmärka sig genom den största enkel-het både i tapetseringen och möblerna.

På alla både Toques och hattar är nu öfra de-len af kullen mycket vid. Somliga hvita hattar haf-va omkring och ofvanpå kullen en rosenröd garne-ring; men kanten af skärmen är garnerad med Tyll.

Hos Mode-krämerskorna är den nyaste färgen citron-gult; några taftshattar af denna färg hafva skärmen rundad öfver öronen, och garnerad i kanten med spetsar, så breda att de formera liksom en half slöja. Gröna hattar börja nu också blifva mer allmänna. Men det som anses för mest utmärkt, är en hatt af citrongult krusflor, garnerad med blått. De små mossorna af Tyll eller hvitt Sidensars äro ännu beständigt på modet. Gula blommor börja mycket brukas. En del Merinos-kappor äro kantade med två rader snören af olika färg, som sitta utmed hvarandra, till ex. gröna och blå på hvitt o. s. v.

De unga Herrarne i Paris bruka skor med smala, bågformiga och 2 tum höga klackar; sjelfva skorna äro så höga, att de gå öfver fotleden, och fästas på sidan med ett spänne, som vanligen är af stål och aflångt. För öfrigt ser man ingenting så allmänt brukas, som jerngråa pantalonger. För någon tid sedan brukades äfven ljusblå pantalonger, garnerade på sidan med en röd klädesremsa uppifrån ända ned till foten. På de moderna Surtuterna nyttjas ett slags svarta silkesnören eller ock guldsnören, som gå i kors öfver bröstet, och hvarmed dessa Surtuter igenfastas.

Bland de egna Fruntimmers-costumer, som man i Tyskland nu söker att bringa i gång, och som ej äro på långt när så besynnerliga som de urgamlä drägter man först ville införa, är en hvit Merinos-klädning med hög ståndkrage af Tyll eller spetsar, nedantill och i kanterne garnerad med en bred remsa af blått sammet, samt ärmarne och lifvet med smalare remsor af samma sort. Den väsendtligaste olikheten mellan den-

na costume och de nya Franska är, att klädningen är fotsid och ärmarne långa.

I Paris har nyligen utkommit en *Dialog mellan Ridiculen och Kjolsäckarne*, hvaruti de senare beklaga sig öfver det företräde Ridiculen sedan några år så orättvist erhållit. "Man jemför oss med påsar, säga de, men är Ridiculen, med sin form af skjutväska, mer smakfull? Och det som är det värsta af allt, huru förvarar den ett Fruntimmers hemligheter? Brief, juveler, porträtter, allt är lätt borttaget af den första som kommer öfver den. Deremot, då ett Fruntimmer lemnade oss sitt fortroende, kunde hon vara fullkomligt trygg; vi ofvergåfvo henne aldrig; hela dagen vid hennes sida, om natten under hennes orgott; och aldrig dristade en förmäten hand gräfva i det djup, der vi gömde hennes hemligheter."

En Ögonläkare i Paris har i en nyligen der utgifven skrift varnat Fruntimmerna, att ej bruka de nedfallda hufvor eller voiler, hvilkas rörlighet skadar ögonen. "Ingenting, säger han, är mer retande för ögonstenen än denna beständiga dallring, ingenting är mer stridande mot det lugn och den hvila som ögat framför allt behöfver." Bruket af voiler har derefter i Paris alldeles upphört.

För det närvarande är i Paris ingen Konstnär eller Konstmakare mer på modet, än den bekante *Buktalaren Herr Comte*. I alla sällskap är han eftersökt och firad på ett sätt som öfvergår all föreställning. Sedan han blifvit presenterad för Konungen i Tuilerierne, täfla de förnämste i Hufvudstaden om den äran att hafva honom i sina aftonsällskap, och man måste prenumerera en hel månad forut för att kunna få se honom hos sig. Med ett ord, hans lycka och reputation är på sin höjd. Den som sett honom i

Paris för 5 eller 6 år sedan, då han, föga känd och förblandad med andra af sina föregångare, först lät höra sin konst, skall knappt kunna tro, att han så hastigt förvärfvat ett så stort rykte. Men det är i provinserne han fullkomnat sig. I Tours lät han höra rösten af en olycklig, som tycktes vara innesluten i ett hvalf, döende af hunger, och för hvars frälsning man slog in fyra dorrar, innan man upptäckte hvarifrån ljudet kom. I Brœu lät han Margareta af Österrike tala till folket i den Kyrkan, som hon grundlagt. I Reims förskräckte han alla invånarne genom att låta de döda tala. I Nevers lånte han sin röst åt en åsninna, som sade till sin herre att hon var trött att bära honom. En annan gång, då han befann sig om natten på landsvägen i en postvagn jemte flere resande, blefvo de alla förskräckte att höra på begge sidorna om vagnen flere röster, som fördrade de resandes penningar eller lif. Hr Comte åtog sig att underhandla med röfrarne; de förskräckte resande lemnade honom sina ur och en del af sina penningar; röfrarne, tillfredsstälde dermed, aflägsnade sig, och de resande lyckönskade sig att hafva sluppit för så godt köp. Följande dagen återlemnade Hr Comte till sina förvånade reskamrater det han hade af hvar och en emottagit, med förklaring att han endast velat visa dem ett prof af sin konst. Genom en mängd af dylika skicklighetsprof hade han grundlagt sitt anseende i provinserne, då han återkom till Paris, och der förvärfvade en ryktbarhet, som ingen Buktalare före honom ägt. Också påstås det, att han i sjelfva verket vida öfverträffar alla sina föregångare, och Parisiske Journalerne säga, att han är den största Buktalare man hört i nyare tider.

Sofrosyne.

Ett Blad för Svenska Fruntimmer.

 STOCKHOLM DEN 8 APRILL 1815.

Omvexlingarne.

En Saga.

Ernst B** hade genomgått många besynnerliga öden. Han var son af en Grosshandlare i Stockholm, som allmänt ansågs för rik, och han hade blifvit uppfostrad enligt denna inbillning. Då han var 12 år gammal, dog hans Far, och dermed försvunno alla hans vackra utsigter. Det blef Konkurs efter Fadren, Kreditorerne förforo med stränghet, och Enkan med tre barn lemnades i saknad af allt. Hon dog inom några månader af bekymmer och brist, hennes två döttrar blefvo af barmhertighet upptagne hos en aflägsen släktinge, och sonen Ernst skickades till sjöss. Han gjorde flere långväga sjöresor, besökte begge Indierne och Levanten, var en tid fången i Tunis, och återkom till fäderneslandet, efter nära 5 års frånvaro, med en liten förmögenhet af 800 Riksd. som han genom sin sparsamhet ihopsamlat. Sjölefnaden behagade honom likväl icke; hans äregiriga håg syftade till ett stånd, der mer anseende kunde vinnas. Han sökte att få employ vid ett LandRegemente, men blef

ej antagen. Han beslöt då att studera. Den lilla summan han ägde, var tillräcklig för 3 års vistande vid Universitetet. Han var flitig och arbetsam, lärde sig mer än som fordrades till Examen, den han med beröm gick igenom, och blef derefter engagerad vid ett Collegium i Stockholm. Han var då 20 år gammal. Genom trägen Information i ett privat hus hade han sin bergning, skötte derunder med samma flit sin publika tjenst, och skulle till äfventyrs, genom sin medfödda energie och sitt naturliga förstånd, kunnat på denna väg göra lycka, om han icke straxt råkat i oenighet med en af sina formän, hvilken hans stolta och frimodiga väsende misshagade. Den smidighet, som ofta är ett väsendtligt villkor för att hafva framgång i verlden, ägde han alldeles icke, och det som var än värre, föraktade att äga den. Han gjorde sig derföre allt mer och mer hatad, rönt många oförrätter, men besvarade dem alltid med dylika, och låg sålunda i beständig delo med sin forman, till dess vid ett tillfälle, då denne med flit chikanerade honom på ett offentligt sätt, han helt och hållet glömde sig, och svarade med en brutalitet, som knappt hade passat en matros att nyttja mot sina kamrater. Naturligtvis blef han i samma stund skild från sin tjenst, hvilket var så mycket bedröfligare för honom, som han just nu var i tour att blifva befordrad till en förmånlig syssla med god lön, hvarom han redan hade löfte; och som en olycka aldrig kommer ensam, fick han, i följe af denna händelse, äfven afsked från sin privata beställning som Informator. Då han således här förlorat allt hopp om vidare uppkomst, tog han sitt parti, och reste med ett fartyg till England. En främling,

som kommer till detta Land utan penningar och utan ressurser, har ingen lycka att vänta. Nöden tvang honom att taga tjänst vid den Kongl. Marinen, och han gjorde ännu en gång en resa till OstIndien. Fregatten, hvarpå han befann sig, tog under hemresan några betydliga priser. Den andel af prispenningarne, som föll på hans lott, gjorde 100 Pund St. Hela denna summa insatte han på Engelska Stats-Lotteriet, och hade den besynnerliga lyckan att få en af de större vinsterne, 5000 Pund St. Straxt tog han afsked från den Kongl. Sjötjensten, och beslöt att återvända till sitt fädernesland, som han beständigt älskade, och der han nu ville låta sina fiender bli vittnen till den lycka han gjort. Han förvandlade sina penningar i vexlar, för att genast öfverflytta dem till Sverge, och trodde sig vara mycket försigtig, då han endast tog vexlar på de säkraste och största Husen i Göteborg.

(Forts. e. a. g.)

Litteratur.

Under det förflutna fjerndelsåret hafva flere skrifter utkommit, som höra till Fruntimmernas kunskapskrets, och deribland flere som förtjena deras uppmärksamhet. Tillfället har ännu ej medgifvit att anmäla dem i detta Blad. Men ingenting af hvad som kan intressera eller gagna mina Läsarinnor, skall blifva forbigånget, och närvarande artikel skall derföre hädanefter, så ofta ske kan, fortsättas. Framför allt annat som hittills blifvit af trycket utgifvet, tror jag mig dock först böra anmäla en skrift, som just i denna vecka utkommit, och som är af en så utomordentlig märk-

värdighet, att mina Läsarinnor säkert ej skola misstycka en utförligare recension deraf, än eljest i detta Blad vore lämplig.

Journal för Animal Magnetism, af P. G. Cederschjöld, Medicinæ Doctor & Magist. Chir. Första Bandet. 1:a Häftet. Stockholm 1815. De flesta af mina Läsarinnor torde långt för detta hört talas om Magnetismen och om de Svedenborgska magnetiseringar, som för några och tjugu år sedan anställdes här i Stockholm, och som blifvit af Kellgren med en så förlöjligande qvickhet beskrifne. Men de nya magnetiska försök, som flere af våra erkänt skicklige och berömde Läkare, i synnerhet Doktor Cederschjöld, nyligen här företagit, och som redan vunnit så mycken ryktbarhet i Hufvudstaden, hafva åter satt Magnetismen i ett anseende, hvilket ej kan annat än förundra dem, som vant sig att anse denna upptäckt för ett bedrägeri eller en galenskap, hvartill den också i Svedenborgska sektens händer verkligen blef förvandlad. Dessa nya magnetiska försök äro neml., både till beskaffenhet och ändamål, fullkomligt olika med de Svedenborgska, och förtjena den största uppmärksamhet. Det är således intressant att få en beskrifning derom af Doktor Cederschjölds egen hand, och en beskrifning, som för hvar och en Läsare, äfven för Fruntimmer, är lätt begriplig. Inledningen, ehuru skriven i en högre styl, ger likväl så mycken upplysning i detta ämne, att jag tar mig den friheten här införa den hel och hällen:

”Knappt lär någon Sanning haft svårare att vinna
”burskap på jorden, än Lärnan om *Animala Magnetismen*.
”Länge har den irrat ifrån land till land; men öfver

"allt blifvit begabbad, misshandlad och afvist. Läkarna,
 "hvilkas beskydd denna sanning i synnerhet påkallade,
 "syntes med en betydningfull axelryckning föraktligt
 "vända henne ryggen, och derigenom gifva den lätt-
 "sinniga Allmänheten signal, att medelst bespottande
 "bortjaga henne. Det här till och med varit Rege-
 "ringar, som tyckts hota att med maktspråk vilja till
 "intetgöra henne; likasom de fordom på samma sätt
 "hade förbjudit vissa nu för tiden mest skattade läke-
 "medel, att till människors räddning användas.

"Egentliga orsaken till detta Animala Magnetis-
 "mens missode tyckes hafva varit, att *Mesmerska* snil-
 "let hade gjort ett för stort språng framför tidehvaif-
 "vets upplysning, och denna upptäckt således skett
 "mycket för tidigt, innan en högre filosofi ännu hun-
 "nit derfore bana väg och bereda sinnena derpå. Se-
 "dan derfore den så kallade *Natur-filosofien* börjat ifrån
 "Tyskland utsprida nytt ljus öfver Naturen, började
 "också Animala Magnetismen att i detta vettenskaper-
 "nas egentliga fädernesland tålas, hägnas, och af de
 "utmärktaste män med tillbörlig värdighet behandlas.
 "Allt sedan har den derstädes varit ett mål för de stör-
 "ste läkares outtröttliga forskningar: och mångfaldiga
 "böcker hafva utkommit, som bära ett evigt vittnes-
 "börd om de nyttiga och förunderliga verkningar den
 "frambragt.

"Äfven hos oss har Animala Magnetismen, af
 "samma orsak som förut i Tyskland, blifvit bränn-
 "märkt med förakt och åtloje. Men jag vill förmoda,
 "att Svenska Allmänheten nu blifvit nog upplyst, för
 "att omsider skänka detta ämne den uppmärksamhet det
 "förtjenar. — De sannings-frön som *Mesmer* utsådde,
 "hafva länge legat liksom slumrande i den långsamma
 "vinterns isar och snö: men sedan jorden nu hunnit
 "att åtminstone fläckvis upptinas af den milda vårsolen,
 "vill jag hoppas, att fröna skola äfven här, liksom det
 "redan skett i Tyskland, gro och trifvas, för att om-

"sider kunna bära en ömrig och för menskligheten
"välgörande frukt.

"Det var en tid, då man allmänt ansåg höjden
"af all visdom bestå deruti, att djerft förneka allt,
"hvars tillräckliga grund man ej trodde sig tydligen
"kunna inse. Det var naturligt, att Animala Magne-
"tismen, hvars verkningar äro så outgrundeliga, bor-
"de i ett sådant tidevarf anses för en galenskap. Men
"nu bör den deremot kunna hoppas att blifva behand-
"lad med mera skonsamhet och aktning, sedan för-
"nuftet omsider lärt känna sina egna gränser, och se-
"dan man hunnit till den öfvertygelsen, att *allt i Na-
"turen, äfven det alldagligaste, är i grunden lika obegrip-
"ligt.* Så länge man derfore ännu endast liksom tref-
"vade på Naturens yta, tyckte man sig känna allting
"noga och fullkomligt; men nu, sedan man tyckts be-
"möda sig att genomgräfva dess medelpunkt, och lyc-
"kats att upplyfta en flik af förhänget till dess hel-
"gedom, har man funnit allting der, liksom Gudom-
"ligheten fordom i Israeliiternas Allrahelgaste, insvept
"i ett heligt töcken, hvilket ingen menskelig blick kun-
"de genomtränga.

"Men det gifves kanhända, äfven i vår tid, män-
"gen inbilsk Halftänkare, som, stolt pockande på sitt
"förnuft, ej vill medgifva annat än det, hvarpå han
"kan taga med händerna; och som följaktligen tror sig
"böra förfölja Animala Magnetismen såsom ett blott
"tankepöke. Desse äro ej olika den i diket liggande
"Grodan, hvilken troligtvis skulle begabba Örnen, om
"han berättade, huru han kan uppsvinga sig öfver
"skyarne, och derigenom höja sig öfver himlens ljun-
"gelder. Hon skulle till och med icke öfvertygas om
"sin villfarelse, om än örnen toge henne med sig på
"sin luftsegling: ty af ovana vid de högre kretsarnes
"tunnare och kallare luft, skulle hon förmodligen sättas
"ur stånd att tillbörligen urskilja både skyar och blix-
"— Lika så fruktlöst skulle det ock vara, att vilja öf-

"vertyga desse förnuftdryge Småherrar om Magnetis-
 "mens verklighet. Om än de största natur-under till-
 "droge sig framför deras uppspärrade ögon, så skulle
 "de dock kanhända ingenting skönja: ty för att tyd-
 "ligen kunna se, är det ej nog att hafva öga; det for-
 "dras äfven vana att nyttja det. — Till äfventyrs tor-
 "de desse, i förbund med Nyhetshätare, Forsknings-
 "lättingar, och hela öfriga svärmen af upplysningens
 "fiender, rusta sig till strids emot mig, som utan öf-
 "vermod, men också utan ringaste farhåga, nu for-
 "klarar mig för Animala Magnetismens Riddare. Men
 "jag går med lugn och frimodighet min väg fram; ty
 "emot sanningens sköld, hvarmed jag är betäckt, skola
 "deras förgiftade pilar till deras egen fara återstudsas.
 "Lik den i sina tankar fördjupade vandraren, vill jag
 "ej heller låta störa mig af dessa föraktliga men o-
 "skadliga insekter, hvilka, rädda för dagsljuset, sorg-
 "falligt dölja sig för dess strålar, och först i skymnin-
 "gen framkrypa ur sina gömställen, för att med en
 "hvirflande flygt doft brumma omkring mig.

"Efter att hafva läst flere aktningssvärde Förfat-
 "tare, som af egen erfarenhet skrivit öfver Animala
 "Magnetismen, och som satt sitt namn och sin ära i
 "borgen för dess verklighet, ansåg jag för öfverdåd att
 "tvifla, det ju saken i sjelfva grunden vore sann. Men
 "jag misstänkte tillika, att många af de förunderlig-
 "heter, som derom anföras, torde möjligtvis af en öf-
 "verspänd inbillning varit oriktigt iakttagna, eller med
 "öfverdrifning framställda. Jag längtade derfore efter
 "tillfälle att på egen erfarenhet kunna grunda en fast
 "öfvertygelse. Detta tillfälle har yppats; och jag har
 "ej ett ögonblick tvekat att begagna det, till trots för
 "alla de olägenheter, för hvilka jag derigenom möj-
 "ligtvis kunde blottställa mig.

"Af de förvånande förändringar, som Animala
 "Magnetismen förorsakar i kroppsliga tillståndet, kan
 "man lätt inse, att den ej kan vara likgiltig för hel-

"san; utan att den, såsom ett af de allrakraftigaste Läkemedel, med tillbörlig försigtrighet, och endast i svårare sjukdomshandelser, bör användas. Af denna anledning, afven som i anseende till den tidspillan, som Magnetiseringen medför, har jag endast i sådana tillfällen velat taga min tillflykt dertill, då genom andra Läkemedel ingenting kunnat uträttas. — Men jemte det jag sålunda söker utröna Animala Magnetismens medicinska nytta, vill jag tillika söka utforska dess natur, samt upptäcka de enskilda lagarne för densamma, för att omsider möjligtvis kunna bringa den under allmänna naturlagar. Atminstone vill jag arbeta på att bana väg för en möjlig vettenskaplig behandling af detta ämne, samt efter formåga bidraga att framskaffa materialier, hvaraf en fast och varaktig Lärobyggnad med tiden må kunna uppföras. — För detta ändamål vill jag efter hand meddela allt, hvad jag i detta ämne kan erfaras; och vågar emedertid hysa det förtroende till den Svenska Allmänheten, att den skall göra rättvisa åt mitt nit för sanningen, och mitt hemödande för dess utspridande.

"Sjelf hatare af allt slags smygning, har jag velat behandla Animala Magnetismen så öppet och ofsentligt, som sakens natur möjligtvis kunnat medgifva. Aldrig har jag derföre i hemlighet och enskilt velat företaga dylika operationer; utan beständigt önskat, att en eller flere af den sjukes anhörige hvarje gång vore närvarande. Afvenledes har jag sett med nöje, och genom beständiga inbjudningar sökt åstadkomma, att några främmande i sender vore tillstädes, på det desse åtminstone i grunden af sina egna hjertan måtte kunna bära vittnesbörd om sanningen af de uppgifter, som jag nu går att öfverlemnas åt samtiden och efterverlden."

(Forts. e. a. g.)

Sofrosyne.

Ett Blad för Svenska Fruntimmer.

 STOCKHOLM DEN 15 APRILL 1815.

Omvexlingarne.

(Fortsättning.)

LYCKAN, som så ofta bedrager människornas förhoppningar, visade sig nu återigen fiendtligt sinnad emot samma man, som hon nyss förut gjort en så utmärkt ynnest. Han hade gått om bord på ett fartyg, som var bestämdt till Göteborg, men måste, efter att hafva uthärdat en svår storm, inlöpa i Helsingör. Derifrån reste han öfver Sundet landvägen till Göteborg. Det första han fick veta vid sin ankomst dit, var att det Huset i London, hos hvilket han insatt sina penningar, och hvars soliditet redan förut varit misstänkt, gjort bankrutt. Alla hans vexlar blefvo således protesterade, och af hela sin förmögenhet hede han blott några hundra Riksdaler i behåll. Han visste, huru medlidande och hjälpsamt folket är i stora Handelsstäder. Han lät derföre ej märka hela vidden af sin förlust, utan gaf till förståendes, att detta slag, ehuru känbart, likväl ej ruinerat honom, och att han ännu hade fonder i England. Genom denna slughet vann han på mycket, att han blef antagen på ett af de stör-